

Participatie- en communicatieplan opvanglocatie asielzoekers

Bijlage bij raadsvoorstel 'Kaders opvang asielzoekers in de gemeente Lingewaard' - 7 mei 2024

Dit participatie- en communicatieplan beschrijft hoe we inwoners en anderen betrekken in de fase voordat de gemeenteraad een locatie kiest voor het opvangen van asielzoekers in Lingewaard. Het dient als bijlage bij het Raadsvoorstel 'Kaders opvang asielzoekers in de gemeente Lingewaard'.

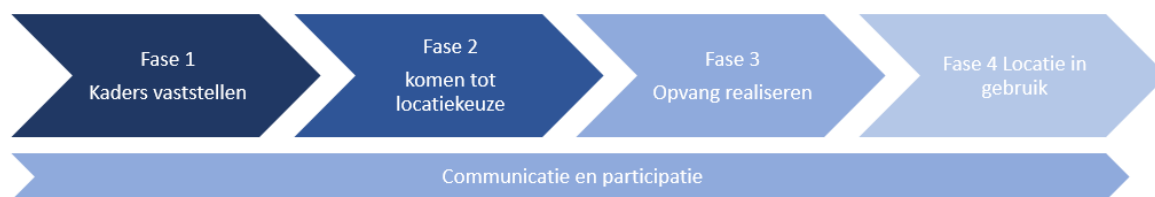
Vooraf

Alle gemeenten hebben de opgave om asielzoekers op te vangen. Voor Lingewaard is de opgave vastgesteld op 284 asielopvangplekken, waarvan 24 geschikt voor minderjarige asielzoekers. Lingewaard kent nu nog geen opvang voor asielzoekers. Voordat we een locatie kiezen, willen we bij Lingewaarders ophalen wat er nodig is om straks goed samen te kunnen leven. De keuze voor de locatie zelf wordt vervolgens gemaakt door de gemeenteraad. Hierbij betreft ze naast de input van Lingewaarders ook een analyse van ruimtelijk geschikte locaties en de financiële haalbaarheid.

Bij het uitwerken van de strategie voor participatie en communicatie hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. Participatie en communicatie over de opvanglocatie voor asielzoekers verloopt in vier fasen. Elke fase vraagt om een eigen communicatie en/of participatie. Dit participatieplan gaat over fase 2 'komen tot een locatiekeuze'.
2. De participatie gaat over wat inwoners belangrijk vinden bij het zoeken naar een geschikte locatie, hoe zij willen samenleven met de nieuwkomers en welke rol de gemeente hierin kan spelen.
3. Voor de participatie maken we gebruik van de Participatieve Waarde Evaluatie die bestaat uit een online raadpleging aangevuld met fysieke bijeenkomsten met onder andere maatschappelijke organisaties en partners.
4. We volgen de Lingewaardse Participatieaanpak.
5. Duidelijke, open en eerlijke communicatie staat centraal.

1. Participatie en communicatie opvang asielzoekers in vier fasen

De participatie en communicatie over de realisatie van de opvang verloopt in vier fasen:

Fase 1 Communicatie over het raadsvoorstel

In deze eerste fase legt het college een aantal kaders voor aan de gemeenteraad die belangrijk zijn om te komen tot een besluit over de locatiekeuze in fase 2. Hiermee wordt ook duidelijk wat de participatieruimte is. Op basis hiervan is dit participatieplan opgesteld. Deze fase eindigt met de raadsvergadering op 6 juni 2024 waar de gemeenteraad de kaders vaststelt. In deze fase gaat het vooral om het opstellen van het participatieplan, de communicatie over het raadsvoorstel, de achtergronden en dat we inwoners en anderen willen betrekken bij dit proces.

Fase 2 Participatie over wat inwoners belangrijk vinden (locatie onbekend)

In deze fase gaan we ophalen wat voor inwoners belangrijk is. Het gaat dan om de waarden onder de zorgen en wensen die inwoners uiten; waarom vinden inwoners iets belangrijk? Met deze waarden in beeld zorgen we er ook tijdens opvang van asielzoekers voor dat we in Lingewaard goed met elkaar

kunnen samenleven. Voorliggend participatie- en communicatieplan gaat over deze fase. Hier is nog niet bekend wie de toekomstige omwonenden zijn. Deze fase eindigt met de raadsvergadering in oktober waar de gemeenteraad een besluit neemt over een locatie voor opvang van asielzoekers.

Fase 3 Participatie over de invulling van de opvang op de gekozen locatie

Nadat de gemeenteraad een locatie heeft gekozen, start een nieuw participatieproces waarin omwonenden van die locatie betrokken worden bij de verdere invulling van de opvang. Hiervoor wordt een nieuw participatieplan opgesteld. Het gaat dan onder meer om een goede inpassing van de opvang op de locatie.

Fase 4 Communicatie over het in gebruik nemen van de locatie

Aan het begin van fase 4 bepalen we – mede op basis van ervaringen in de vorige fasen – hoe we de participatie en communicatie op dat moment vormgeven.

2. Participatie over wat inwoners belangrijk vinden

Het opvangen van asielzoekers roept bijna altijd veel vragen, zorgen en angsten op. Hoe nemen we nieuwkomers op in onze bestaande gemeenschap? Het erover in gesprek gaan met inwoners kan bijdragen aan een rustiger proces, maar kan de negatieve reacties juist ook oproepen en versterken.

Participatie vindt plaats binnen de door de raad vast te stellen kaders, dat is de participatieruimte die er is. Het is belangrijk om heel helder te zijn over die kaders. Participatie gaat niet over het aantal asielzoekers of welke locatie geschikt is. De verantwoordelijkheid voor die keuzes ligt bij de gemeenteraad. Alle kaders staan in het raadsvoorstel 'Kaders opvang asielzoekers in de gemeente Lingewaard', waar dit plan bij hoort.

Waar we wel het gesprek over aan kunnen gaan met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en partners is het 'hoe'. Wat is er volgens Lingewaarders belangrijk bij het zoeken naar een geschikte locatie, hoe willen zij samenleven met de nieuwkomers en welke rol kan de gemeente hierin spelen?

3. Participatieve Waarde Evaluatie

Met participatie willen we inzicht krijgen in wat inwoners belangrijk vinden en waarom. Wat zijn hierbij onderliggende waarden, wensen en/of angsten? We kiezen hiervoor voor de methode Participatie Waarde Evaluatie (PWE), ontwikkeld door de TU Delft. De essentie van een PWE is dat inwoners op een laagdrempelige manier een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van een overheid. Omdat inwoners hun keuze ook toelichten, krijgen we een scherp beeld van hun onderliggende voorkeuren en overwegingen. We gebruiken hiervoor als [voorbeeld de gemeente Eindhoven](#) waar ook een PWE is uitgevoerd over de opvang van asielzoekers.

4. Toepassing van de Lingewaardse Participatieaanpak

We werken uiteraard volgens de recent vastgestelde Lingewaardse participatieaanpak:

1. De gemeente is verantwoordelijk voor een zorgvuldig participatieproces.
 - We werken met dit participatieplan dat (als onderdeel van het door de college voorgestelde kaders in het raadsvoorstel) ter besluitvorming aan de raad is voorgelegd. Dit plan wordt zorgvuldig uitgevoerd. Zo koppelen we de uitkomsten van de participatie duidelijk terug aan deelnemers, inclusief uitleg over het proces en de besluitvorming. We leggen alle uitkomsten vast in een participatieverslag. Dit verslag maakt onderdeel uit van de besluitvorming in de gemeenteraad.
2. Iedereen kan meedoen
 - Lingewaarders die willen meedenken, kunnen dat ook doen.

- Bij het uitnodigen van Lingewaarders zetten we een brede mix aan communicatiemiddelen in; we benaderen Lingewaarders die we normaal gesproken moeilijker weten te bereiken op een actieve manier.
- De PWE is primair een online onderzoek. Dit heeft als voordeel dat Lingewaarders kunnen meedoen op het moment en de locatie die hen het beste uitkomt. Om ervoor te zorgen dat iedereen die dat wil, mee kan doen (conform de Participatievinder) nodigen we inwoners (ook) uit door middel van communicatie via de gemeentelijke communicatiekanalen. Daarnaast zorgen we ervoor dat inwoners die het lastig vinden om het onderzoek online in te vullen de mogelijkheid krijgen om hulp te vragen (helpdesk).
- Naast inwoners betrekken we maatschappelijke organisaties, partners, ondernemers en inwonersgroepen. Voorbeelden hiervan zijn de wijkplatforms, kerken, ondernemers(verenigingen), partners zoals de Jongerenraad Lingewaard, Adviesraad Sociaal Domein, SWL en Vluchtelingenwerk. Hiervoor organiseren we een aantal fysieke bijeenkomsten. Tijdens de PWE en de fysieke bijeenkomsten komen dezelfde vragen aan bod. Bij de organisaties voegen we daar de vraag aan toe wat zij zouden willen bijdragen.
- De uitkomsten van de groepsgesprekken leggen we naast de uitkomsten van de online PWE.
- In deze fase ('locatie onbekend') zijn er onder inwoners nog geen belanghebbenden aan wiens inbreng extra waarde hoeft te worden gehecht.
- Onze communicatie is helder en in duidelijke taal.

3. Alle deelnemers werken op een respectvolle wijze met elkaar samen.

- Ervaringen vanuit andere gemeenten laten zien dat het opvangen van asielzoekers gevoelig ligt. We zijn daarom duidelijk over de kaders, maar bieden binnen de ruimte die er is wel de mogelijkheid aan Lingewaarders om gevoelens en gedachten te delen.
- De gemeente geeft het voorbeeld als het gaat om open, eerlijke en directe communicatie. En heeft respect voor de verschillende meningen die wellicht leven. De gemeente vraagt op haar beurt ook aan deelnemers om op een respectvolle wijze met elkaar in gesprek te gaan en rekening te houden met elkaar. De deelnemers aan het proces mogen elkaar hierop aanspreken.
- We gaan kortom op basis van openheid, vertrouwen en eerlijkheid met elkaar in gesprek.
- Informatie over het participatieproces wordt geplaatst op het platform Samen Lingewaard en is zo voor iedereen vindbaar.
- De kans is groot dat een eventuele definitieve locatiekeuze niet door iedereen zal worden omarmd. Wel streven we ernaar en werken we er continu aan dat Lingewaarders aan het einde van dit participatieproces het gevoel hebben dat er zorgvuldig met hun inbreng is omgegaan. Verder is het streven om zowel in deze fase als in volgende fases wanneer de locatie wel bekend is in goed contact met inwoners en omwonenden te zijn en blijven.

De uitkomsten tellen mee!

De uitkomsten van het participatieproces van fase 2 vertalen we naar concrete actiepunten en deze nemen we mee in de besluitvorming. We maken transparant wat er met de inbreng van inwoners gebeurt. Hiermee hebben we ook al een aantal antwoorden op vragen en zorgen die mogelijk gaan leven bij direct omwonenden. Sommige uitkomsten nemen we direct mee, anderen pas in fase 3 of 4. Ook dat maken we inzichtelijk.

5. Duidelijke, open en eerlijke communicatie

- Tijdige en duidelijke informatie
 - Projectpagina op de website 'Samen Lingewaard' met veel gestelde vragen en antwoorden die we actueel houden
 - Inwoners in een vroeg stadium informeren
 - Duidelijke taal en informatie die aansluit op waar inwoners behoefte aan hebben.

- We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil over voldoende kennis en informatie kan beschikken om een mening te vormen en deel te nemen aan de participatie.
- Eerlijkheid en transparantie
 - We geven een realistisch beeld van wat wel en niet kan en welke gevolgen er zijn.
 - Feitelijke informatie en cijfers om onjuiste beeldvorming te voorkomen.
- Het gaat om mensen die hulp nodig hebben.
 - We geven asielzoekers en nieuwkomers een gezicht door hun verhalen te delen.
- We luisteren naar inwoners
 - We inventariseren de vragen en zorgen, maar ook de kansen en mogelijkheden.
 - We brengen verschillende perspectieven in beeld.
- We werken samen met andere partijen
 - Het bieden van opvang aan asielzoekers is een taak waarbij veel verschillende partijen betrokken zijn of worden. Ook in de communicatie betrekken we deze partijen, zoals het COA en Vluchtelingenwerk.

Participatie en communicatie in één oogopslag

Fase 2: komen tot een locatiekeuze

De Lingewaardse participatieaanpak	Participatie opvanglocatie asielzoekers	Planning	Communicatie
1. Bepaal in overleg de participatieaanpak	De kaders zijn in het raadsvoorstel in beeld gebracht en worden (met het participatieplan) ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.	16 april 7 mei 8 mei 14 mei 15 mei 30 mei 5 juni	Informatienota raad (openbaar 8/5) Collegevoorstel Persbericht / in het nieuws Artikel website / Samen Lingewaard Mail aan partners Artikel gemeentepagina Infoavond raad Politieke Avond Raadsbesluit
2. Werk met elkaar de mogelijke oplossingen uit	Inwoners denken mee via de (online) Participatie Waarde Evaluatie én fysieke bijeenkomsten.	9 juni 11 juni	Uitnodigingen versturen deelname PWE & bijeenkomsten Artikel gemeentepagina
3. Verwerk de reacties, koppel terug en leg uit	We koppelen de uitkomsten van het proces open en proactief terug en we vertalen deze zoveel als mogelijk naar concrete actiepunten. We leggen alles vast in een participatieverslag.	augustus september	Rapportage resultaten intern bespreken Participatieverslag opmaken Terugkoppeling aan deelnemers incl participatieverslag Artikel gemeentepagina, website en Samen Lingewaard Brief aan organisaties & partners
	De gemeenteraad besluit over de keuze voor de locatie.	oktober	Communicatie over de besluitvorming
4. Bespreek met elkaar het vervolg	Start fase 3 (opvang realiseren) opnieuw doorlopen van de Lingewaardse participatieaanpak.	oktober	Na het besluit betrekken we inwoners (omwonenden) bij de invulling van de opvang.